

Uitgeschreven interview met Piet De Baere, door R. Nuiten.

wie bent u

ik ben Piet de b-Baere, ik ben geboren en getogen in Brugge en ik ben maar één periode weggeweest uit Brugge, toen ik ging studeren. Ik ben bij de eerste lichting van de pedagogen in het Vlaamse land.

waar ging u studeren ?. in leuven. Ik koos voor de opleiding pedagogiek, vanuit mijn persoonlijke ervaring in mijn eigen gezin. Ik was de oudste van 8 en kon goed omgaan met broers en zussen. Ik was ook in de jeugdbeweging.

Eigenlijk was mijn keuze niet zo duidelijk omdat ik verschillende richtingen uit kon. Misschien kon ik letterkunde studeren of Germaanse, misschien kon ik pedagogiek pedagogiek studeren, maar geen exacte wetenschappen, zoals ingenieur of zoiets..

Ik heb mij laten onderzoeken bij het centrum voor studie en beroepsoriëntering. De onderzoeker was André Vandenbussche, die lid was van de raad van bestuur van Spermalie.

Hij vond dat ik universitaire studies aankon.

Mijn moeder, had een winkel, een antiekzaak en zij had onder haar cliënteel o.a. de directeur van de stedelijke nijverheidsschool en die was zelf dr. in de pedagogiek. Dat was de vader van iemand die ook in de raad van bestuur zat. En als bezorgde moeder wou ze weten wat haar oudste zoon eventueel kon doen in de toekomst. Die man zei; pedagogiek is een interessante studierichting, en ik stond er wel achter om die richting te kiezen.

Waarom ik toen orthopedagogiek gedaan heb is toevallig gekomen. Toen ik overschakelde van de tweede kandidatuur naar de licentie , deed men een oproep om een nieuwe studierichting voor gehandicaptenzorg te helpen opstarten? Ik vond dit zeer aantrekkelijk. De traditionele onderwijspedagogiek trok mij niet zo aan, en toen ben ik op deze wijze begonnen aan pedagogiek, terwijl mijn toenmalige echtgenote Greta, de studierichting onderwijskunde volgde. Dit was ook een van de redenen waarom ik een andere richting koos om niet dezelfde studierichting te kiezen en we dan een eigen richting konden uitgaan in het beroepsleven.

En na de studie, wat was uw eerste job.

Mijn eerste job was Spermalie, en mijn laatste job ook. Ik ben dus altijd in Spermalie geweest. Ik had reeds in Leuven door toevallige omstandigheden contact gehad met Spermalie.

Mijn vroegere prof. pedagogiek Despardieu, was voorzitter van het buitengewoon katholiek onderwijs in Vlaanderen. Hij wist dat ik van Brugge was en hij zij "je moet eens naar Spermalie gaan. Hij wist dat ze in het instituut een prachtige bibliotheek hadden, "en misschien kunt ge daar uw thesis over maken". En het is dank zij hem dat ik naar spermalie gestapt ben. Ik kwam terecht bij zr. Jean Marie de toenmalige directrice van de basisschool.

Zr. j.m vond dat een goed idee, maar ik moest ook toestemming vragen aan de directeur van de zusters , toen dhr Vanderstichelen, en die zag dat ik ook goed zitten.

Dan heb ik in de loop van mijn studietijd ook mijn stage gedaan in Spermalie. Met zr. Juliana, zr. Hilda en enkele zusters in het sec. onderwijs. en ook bij meester Joris .

Toen ik mijn studies beëindigde vond men het in Spermalie ook logisch dat ik daar pedagoog zou worden, maar ze wisten niet goed wat ik daar kon doen. De eerste opdracht die ik kreeg was: "kijk dit is hier de bureau, (bij Maria Vanderbeken), wij hadden één bureau. Je mag het IQ meten van alle kinderen. Er waren toen een vierhonderdtal leerlingen. dat was mijn eerste opdracht intelligentie onderzoek van dove en blinde kinderen.

Hoe verliep de de aanstelling verliep in spermalie?

Ik heb daar nooit iets gemerkt van een procedure. Voor mijn thesis ben ik verschillende keren in het instituut geweest. Ik heb er verschillende mensen leren kennen, vooral de zr. directrice zr. Jean Marie met haar medezusters van het klooster, en Georges Dekempe en Ignace Dewitte. Ik heb nooit selectiecomité moeten passeren. Het was logisch dat ik na de studies verder in Spermalie bleef werken.

Zr Jean Marie zei me; "ik heb daarover gesproken met de overste". Later heb ik in mijn leven honderden interviews afgenomen.

Zijn de samenwerkingsverbanden veranderd toen je directeur geworden bent?

Toen ik orthopedagoog was ging ik om met Jan en alleman, zowel kinderen, jongeren en leerlingen.

Toen ik directeur werd kwam ik een andere positie te staan, en moest ik vooral samenwerken met directie en stafleden.

Het was wel zo dat de structuur van het instituut tot aan de

reorganisatie zeer hiërarchisch was, in die zin was er een directeur van de basisschool en de secundaire school, een directeur en een overste van de congregatie, en die hadden alle macht en gezag. Er was geen officiële staf. Er was ook geen overleg tussen de directies op een systematische manier.

In het jaar van de reorganisatie tussen 72 en 73 leerden we allemaal dat het belangrijk is om een organisatie uit te bouwen die beantwoordde aan de problematiek van de kinderen en van de medewerkers die de kinderen onderwijs en begeleiding gaven.

Eén directiefunctie was te weinig om dat op een goede manier te leiden en te ondersteunen

Een van de belangrijke nieuwigheden die toen gekomen zijn, zijn enerzijds de overlegorganen op een systematische wijze en anderzijds het inschakelen van medewerkers die ook een belangrijke functie hadden; De verantwoordelijken genoemd.

Elke directie kreeg enkele medewerkers ter beschikking om enkele taken van de scholen en het MPI op te nemen.

Het was mijn taak om die inspraakorganen en organisatieorganen te begeleiden. Anderzijds had ik ook de taak om de orthopedagogische diagnostiek verder uit te bouwen.

Er kwamen toen twee orthopedagogen bij. Iemand voor de auditief gehandicapten Marleen Daelman, voor de visueel gehandicapten en Etienne Desmet. Met die pedagogen moest ik nauw samenwerken voor het pedagogisch beleid.

Het was ook belangrijk dat de medische dienst verder werd uitgebouwd. Het was ook een van mijn taken om ervoor te zorgen dat de oogarts die maar af en toe kwam, en oorarts die vaker kwam in het Revalidatiecentrum, ook deelnamen aan de besprekingen, of vertegenwoordigd werden door de verpleegster. Stilaan is dit ook uitgebouwd.

Ook was er ook Maria Vanderbeken die als enige m.w. werkte voor vierhonderd jongeren en hun gezinnen, want de meeste kinderen waren intern. Geleidelijk aan moest ook de sociale dienst worden uitgebouwd, en het was mijn taak om dit verder te helpen ontwikkelen.

De samenwerking met pedagogen, medici en maatsch.werkers hebben we de **dienst onderzoek en begeleiding genoemd**.

Externe samenwerkingsverbanden na de reorganisatie?

Als pedagoog had ik contacten met andere pedagogen in andere voorzieningen.

Als directeur moest ik ook contact leggen met andere directies. Dat

waren geen pedagogen. Ik was een van de enige pedagogen die een directiefunctie kreeg.

Stillaan zijn daar ook pedagogen bijgekomen.

De directies van de inst. in W.VI. hadden regelmatig overleg, een 4 -tal keer per jaar, dit was nog niet zoveel.

Ik leerde heel de sector van de gehandicaptenzorg in W.V I.kennen. Die directies sloten zich ook aan bij het verbond van bijzondere jeugdzorg, een koepelorganisatie voor gehandicapteninstellingen in Brussel.

Zij vonden dat ik als jonge directeur en pas afgestuurde hun kon vertegenwoordigen in het directieteam in Brussel.

In die tijd was dit tweetalig. Het waren Walen en Vlamingen die in een vergadering samen aan tafel zaten . Daar werd Frans en Nederlands gesproken , meer Frans dan Ned. . Ik heb daar dan ook mijn Frans kunnen oefenen.

Dit ging toen over het gehandicaptenbeleid in België.

In die tijd is er meer en meer een splitsing gekomen tussen Vlaanderen en Wallonie, ook in de gehandicaptenzorg.

Toen heeft Luc Desmet die taak overgenomen toen hij directeur werd in 1977. Ik voelde mij daar beter bij.

Ik ervoer dat teveel deelnemen aan externe vergaderingen en overleg mijn taak als pedagogisch directeur bemoeilijkte.

Luc heeft die taak overgenomen. Voor de financieel administratief directeur is het evident dat hij in die functie ook de externe contacten onderhoudt.

Ik heb toen wel initiatief genomen, maar dit is een heel ander verhaal, om een overleg met pedagogen te ontwikkelen, die werkzaam waren enerzijds bij auditief gehandicapten en anderzijds bij visueel gehandicapten. Dit is ook in de jaren 80 tot stand gekomen in in samenwerking met andere instituten voor doven en blinden en in samenwerking ook met St. Michielsgestel in Nederland.

waren veranderingen eigen keuze?

Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik iets opgelegd kreeg ,tegen mijn zin moest doen of tegen mijn opleiding. Ik heb daardoor misschien teveel verschillende taken opgenomen, en niet voldoende sommige zaken in de diepte kunnen uitwerken. Ik vond niet dat dit mogelijk was als pedagogisch directeur van een organisatie die stilaan goed ontwikkelde. In de jaren 73 tot 83 zijn dit jaren geweest waarin de medische , sociale en psycho pedagogische dienst ontwikkelde, maar waar ook de

paramedische inbreng in het instituut zich zeer sterk ontwikkelde, en waarin ook het beroep van opvoeder-begeleider zich emancipeerde. Ik heb daar ook aan meegewerkt en heb ook een tijd les gegeven aan opvoeders en paramedici., bij paramedici over problematiek van leerstoornissen, en bij opvoeders over ouder zijn van gehandicapte kinderen en over aanvaarding. Ik kon dat allemaal blijven doen.

veranderingen die opgelegd werden door de directie en hoe ermee omgegaan ? nieuwe ontwikkelingen?

Ik heb het geluk gehad om vanaf 1977 van een zeer goed directieteam te vormen met Luc Desmet, die alle reglementeringen en alle vernieuwingen die door de overheid werden opgelegd, op zich nam om te bestuderen en verder uit te werken.

Ik heb kunnen samenwerken met iemand die zeer goed thuis was in dergelijke dossiers, zodat ik mij kon blijven toespitsen op de orthopedagogische problematiek en ontwikkelingen van de kinderen en jongeren, ook van medewerkers en ouders.

Ikzelf heb mij persoonlijk niet sterk moeten verdiepen in reglementeringen die opgelegd werden. Dat werd door Luc vertaald naar Spermalie, en hij was zo sterk in dossierkennis dat hij zelf een aantal nieuwe ontwikkelingen en reglementeringen heeft kunnen opstellen.

Wij hadden overleg in het directieteam en hij stelde de vragen die hij nodig had om zich te documenteren.

Hij was zo als het ware de minister van buitenlandse zaken en ik was de min. van binnenlandse zaken in het instituut.

mogelijkheden tot bijscholing in spermalie ?

Van bij het begin vond ik het zo opvallend dat de mensen die in het inst. werkten eigenlijk zeer gebrekkig waren opgeleid.

Als orthopedagoog had ikzelf ook geen specifieke kennis van auditief en visueel gehandicapten.

Ik zag dat het wel noodzakelijk was om een aantal strategieën en begeleidingsvormen te kunnen ontwikkelen.

Reeds heel vroeg, van het tweede of derde jaar op het instituut, heb ik samen met Marleen Rammant, kleine cursusjes gemaakt voor het opvoedend personeel, omdat die het minst geschoold waren. Dat waren meestal kinderverzorgsters of personen die humaniora gedaan hadden maar geen specifieke opleiding hadden als begeleider. Voor die personen hebben we toen de eerste cursusjes gegeven. De leesgevers waren medewerkers van Spermalie, maar dat was heel belangrijk. Van

daaruit is ook de vormingscel gegroeid die Spermalie groot gemaakt heeft in zekere zin.

contacten in spermalie?

Ik ga u best vertellen over de periode dat ik pedagogisch directeur was.

De relatie voor 73 was anders dan na 73

De relaties waren sterk beïnvloed door het feit dat ik iedereen in het instituut had leren kennen, van klein tot groot, jong tot oud, en zowel de mensen in het instituut als de ouders.

Ik kende iedereen.

Toen ik directeur werd was men niet verwonderd en bleef men mij op eenzelfde manier benaderen. Van mijn kant was er ook geen probleem om met iedereen te blijven omgaan.

maar ik had ook een hiërarchische functie. Ik moest ook knopen leren doorhakken, en dat was soms niet altijd gemakkelijk.

De mensen die het goed deden moest ik ook belonen, de mensen die het minder goed deden moest ik tot de orde roepen. In die zin is mijn functie geleidelijk aan veranderd, omdat mijn oorspronkelijke taak werd overgenomen door andere personen, zodat ik meer op afstand kwam te staan.

In het begin had ik daar wel moeite mee, om die heel concrete spontane omgang wat los te laten en wat meer op afstand te staan.

Men zei nog altijd Piet zoals men vroeger deed, er waren er die duidelijk zeiden "mijnheer de directeur", eerder om mij te plagen omdat ze wisten dat ik daar moeite mee had om zo aangesproken te worden

De jongeren noemden mij dan niet meer bij de voornaam maar noemden mij " mijnheer Piet".

Ten aanzien van de ouders veranderde dat eveneens. Door het feit dat men een andere positie kreeg wordt men anders gepercipieerd en gaat men u ook anders aanspreken.

evtl. verschil in contacten bij begin en op het einde van de loopbaan ?

Ik kwam zelf tot het inzicht dat ik mij moest toeleggen op de contacten met de stafleden. Als ik energie en tijd overhad kon ik gaan naar de zogenaamd gewone mensen. Ik moest veel tijd en energie en ook psychische energie vrijmaken omdat de staf groeide ik moest die ook kunnen blijven volgen in wat ze deden, onrechtstreeks via de overlegorganen, en rechtstreeks door persoonlijke gesprekken.

Helemaal op het eind van mijn loopbaan ben ik weer meer in contact gekomen met de basis en nu ook als vrijwilliger ben ik een gewone piot tussen de anderen en ik voel mij daar goed bij.

contacten met de leerlingen.

Ik kan dit best illustreren met een paar voorbeelden.

In het begin van mijn loopbaan als orthopedagoog kwam ik ook in contact met kinderen met een zeer zware problematiek, waar mensen geen weg mee wisten zowel in het internaat als in de klas. Ook kinderen met autistiforme trekken.

Er waren ook meer en meer kinderen die naast de sensoriele handicap ook in het autistiform spectrum ondergebracht werden en er waren er ook die naast een bijkomende mentale handicap ook de beide sensoriele handicap hadden, nl. auditief en visueel gehandicapt.

Ik voelde mij vanaf het begin sterk aangetrokken tot die complex gestoorde kinderen. Ik zelf heb nog speltherapie gegeven aan Pierre en Jacques, dat waren eigenlijk doofblinde kinderen. Ik gaf ook speltherapie aan een autistische jongen. Het was een zeer goede leerschool om die complexe problematiek van niet lerende kinderen te kunnen volgen.

Het boeide mij sterk omdat er zo een groot verschil was tussen de ontwikkeling van mijn eigen kinderen, ik was ondertussen getrouwd en kreeg drie kinderen (in 70-72 en 74) , en het was zo opvallend dat die ernstig gestoorde kinderen zo traag, zo moeilijk ontwikkelden ook op communicatief gebied. Dat is ook een van de taken die ik zo moeilijk heb kunnen loslaten toen ik directeur was, toen kwam ik in een heel andere positie te staan ten aanzien van die kinderen.

houding? cultuur in Spermalie op vlak van omgang met de kinderen.?

Nog een concreet voorbeeld. Toen leefden de kinderen buiten de klas nog in grote leefgroepen, in speelzalen werd dat toen genoemd, eetzaal en slaapzalen. Het leefgroepsysteem bestond nog niet. Het was nog een collectivistische opvoeding.

Dat stuitte mij tegen de borst, ook omdat ik toen zelf een gezin had. Er was ook een zuster, zr. Rafael, een lerares die les gaf bij de blinden en die zij mij:

"ge zijt zelf gehuwd en vader van kinderen, ge zult hier veel kunnen doen om de wijze van omgang met de kinderen door personeel te verbeteren."

Ik zie mij nog zeggen tegen een lerares. Ik ga maken, dat de kinderen na de klas in betere omstandigheden worden opgevangen. (toen speelden ze nog allen samen op de speelplaats, er waren geen kleine leefgroepen waarin ze konden verblijven). Ik ga zorgen dat dit in de toekomst zeker veranderd.

Dit is gelukkig kunnen gebeuren maar er is heel veel moeten veranderen ook in de contacten met onderwijs. Ik maakte geen onderscheid tussen onderwijsmensen en opvoedend personeel. Dat waren allen mensen met een eigen specialiteit, maar evenwaardig. Dat was in de ogen van de leraren niet altijd zo evident.

Ook in de structuur hebben we de evenwaardigheid van de verschillende disciplines verankerd.

Evolutie in de contacten?

Contacten met school en onderwijzend personeel en paramedici zijn verminderd, omdat die een goed beleid hadden vanuit de paramedici en de schoolstructuur zelf.

Ik heb dit moeten loslaten. Dit is wel een goede ontwikkeling geweest zodat ik mij meer kon toespitsen op de extra murale problematiek en de volwassenzorg.

Dit waren hele nieuwe ontwikkelingen in het medisch pedagogisch instituut die ook verder stimulansen moesten krijgen en begeleid worden vanuit de directie.

Had je ook nog contacten met de leerlingen eens dat ze s. verlaten hadden?

Eens dat ze Spermalie hadden verlaten had ik contacten met de oudleerlingen, via de oudleerlingvereniging, maar niet persoonlijk, tenzij ze verder beroep deden op Spermalie in de volwassenzorg. Dit is natuurlijk een nieuwe ontwikkeling geweest in mijn loopbaan vanaf de jaren 80.

Met die oudleerlingen hield ik zeer nauwe contacten, zodanig dat mijn vrijwilligerswerk nu bijna een logische voortgang is van hetgeen ik vroeger gedaan had.

was ontwikkeling volw. zorg logisch gevolg van ontwikkel. in voorziening?

Toen ik in Spermalie kwam waren hier en daar kinderen met een bijkomende handicap, mentaal en motorisch, maar zeer weinig. Het waren vooral kinderen met complex gestoorde communicatie in het begin van mijn loopbaan, maar ook kinderen met leerstoornissen. Dysfasische kinderen genoemd bij de doven.

Er werden vanaf de 70-er jaren, ook kinderen aangemeld die naast de aud. of vis. hand. ook duidelijk een mentale handicap hadden, en door

mijn psycho-diagnostisch werk had ik kunnen bekomen dat ik inzicht gaf aan de begeleiders over die problematiek van bijkomende verstandelijke problemen, zodanig dat de opname van dergelijke kinderen stilaan gemakkelijker werd. Men vond dat kinderen die geen gewoon onderwijsstramien konden volgen niet naar Spermalie konden komen, maar stilaan begon men inzicht te krijgen dat , dat men door eigen didactiek en eigen methodiek wel iets kon aanvangen met die kinderen die leerproblemen hadden. Een van de eerste figuren die daarmee bezig was, is Rick Broucke die is zelf als logopedist-onderwijzer gestart met C klas. Dit waren de zwakste kinderen die niet konden volgen in het gewoon onderwijs en in de gewone klassen van Spermalie, en die op een heel speciale manier werden aangepakt. Bij die kinderen waren er ook die ernstig mentaal gehand. waren, en die groeiden stilaan door in de secundaire school, maar eens dat ze 18 jaar werden vroegen de ouders of Spermalie toch kon blijven zorgen voor hun kinderen. En daaruit is de volwassenzorg gegroeid.

vanaf welke jaren was dat ?

Vanaf 1970 zijn die kinderen druppelsgewijs binnengekomen, met veel tegenzin van sommige mensen die het niet zagen zitten om aan deze kinderen les te geven. In de leefgroepen was dat niet zo een groot probleem, de opvoeders stonden daar minder weigerachtig tegenover, en de paramedici ook niet.

Het was juist hun specialiteit om met dergelijke kinderen bezig te zijn. Het was in de 70-jaren dat de paramedici , de logopedisten iets vroeger , maar de ergo therapeuten zeker, een heel nieuw beroep ontwikkelden. Vanuit daaruit werden de kinderen op een proffecionele manier aangepakt.

hoe verliepen de contacten met de ouders? eigen aan functie ?

Een verhaal apart , Ik ga het schematisch vertellen.

In het begin van mijn loopbaan was er een m.w. voor alle kind en alle gezinnen. Dit was een onmogelijke opdracht als we dit op de dag van vandaag bekijken maar toen was dat ook een administratieve functie om dossiers in orde te brengen. De reglementeringen van de overheid waren nog niet zo sterk ontwikkelend.

De opvatting in de samenleving hield in dat een kind met een handicap naar een speciale school moet gaan.

Er waren maar enkele scholen in het land, dus alle kinderen die doof en blind waren ,die waren intern in de school.

De ouders hadden nog niet het bewustzijn dat ze vandaag de dag

hebben. De kinderen waren kinderen van het instituut, waar een subcultuur groeide van doven en blinden.

Heel eigenaardig, men had als doelstelling die kinderen een beroep aan te leren en te integreren in de samenleving maar als voorbereiding daarop waren ze allen samen gestoken in een spaarpot. Spermalie, tussen haakjes, betekent spaarpot. Het was heel evident dat alle kinderen intern werden en de ouders waren niet betrokken in de activiteiten.

In de 60-tiger jaren is er veel veranderd, ook voor de betrokkenheid van de ouders.

Om meer betrokken te zijn op bij het leven van de kinderen op het instituut enerzijds, maar ze vroegen anderzijds meer ondersteuning in hun eigen gezin, om op een betere manier met die kinderen te kunnen omgaan. Daar is de basis gelegd van wat men de voorzorg noemde, die dan de vroegbegeleiding en thuisbegeleiding en gonbegeleiding geworden is.

Dit is eigenlijk een ontwikkeling op vraag van de ouders die wilden op hun eigen manier beter leren omgaan met de kinderen en ook dat de kinderen ondersteuning krijgen in de gewone school.

Ik had zelf een goed contact met het oudercomité, dat een van de eerste o.c.'s in de voorzieningen voor gehandicapten zorg, opgericht door dhr. Velghe. Dit was in de jaren 60, op initiatief van de ouders.

De oudervergaderingen met de directies hadden als doel;

- enerzijds spreekbuis te zijn bij de directies - maar ze werden niet al te serieus genomen door de toenmalige directies tenzij op een vlak, de vernieuwing van de methode, nl. de ...

- anderzijds de ouders een keer per jaar samen te brengen, in een groepsvergadering. Men probeerde geld te verzamelen om cadeau's te geven aan de leefgroepen, want die waren nog niet goed ingericht en er was een grote behoefte om aangepast materiaal te hebben om zich te kunnen ontspannen. Dat was een inbreng van het o.c. om spelmateriaal te geven waardoor ze op goede voet kwamen met de directies die zelf het geld niet hadden om dat materiaal zelf te leveren.

Zij hadden dubbele doelstelling. De eerste ouderscomité's waren enerzijds comités om activiteiten voor de ouders te organiseren, anderzijds hadden ouders ook contacten met andere ouders, en in het begin van de ouderavonden met de directies was het vooral om kritiek te spuiten t.a.v. de gang van zaken op het instituut, op financieel gebied of over een straf die de kinderen gekregen hadden. In het begin was het moeilijk vanuit de ouders om vanuit een concurrentiestrijd daar op een

positieve manier mee om te gaan.

De verandering is gekomen vanaf 72-73. toen werden in de reorganisatie de ouders de eerste keer in de geschiedenis van Spermalie gezien als een evenwaardige partners en dat werd veruitwendigd door deelname van ouders aan de raad van bestuur van de nieuwe vzw. Van toen af is er een heel nieuwe ontwikkeling gekomen.

nog evoluties in contacten met ouders ?

De ouders werden dus partners niet alleen op het gebied van beleid en het bestuur van de voorziening, maar ze werden ook partners in de omgang met de kinderen, in die zin dat er werd overgeschakeld van een vanzelfsprekend internaatsverblijf naar semi internaat, waarbij de kinderen dagelijks naar huis gingen met de bus.

Een andere wijziging is de ondersteuning die ouders kregen in de vroegbegeleiding bij heel kleine kinderen. Zij vroegen dat die ondersteuning verder zou doorlopen zowel in de begeleiding van de kinderen in het gewoon onderwijs, maar ook in de ondersteuning voor de kinderen die schoolgaan in Spermalie. Van daaruit dat de uitbouw van de sociale dienst en het maatschappelijk werk een belangrijke functie en plaats genomen heeft in de ontwikkeling van het instituut.

Activiteiten om ouders te betrekken bij het gebeuren in de voorziening ?

We hebben dat gedaan op heel verschillende manieren. Eerst de opname, de inschrijving devolueerde tot een onthaalprocedyre, waarbij dat ereerstbezoek was kan huis.

door de m.w. waarbij een dag op het instituut bij de dr.

Bij de dokter Lieve Standaert, die ook instituutarts geworden is, dit is ook een geval apart.

Niet een consulterende dokter die af en toe kwam , maar een kinderarts die alle medische inbreng coördineerde. Zij had een zeer groot vertrouwen bij de ouders die ze leerde kennen via de onthaalprocedure. Ik denk dat dit een heel belangrijk element geweest is in de pedagogische organisatie, nl. het betrekken van de ouders vanaf het begin.

Ook vanuit de leefgroepen ,in concurrentie met de klassen , kwamen initiatieven t.a.v. ouders. Via de oudercontacten werden de ouders naar de leefgroepen uitgenodigd. Dit werden open deurdagen i.p.v. open klasdagen / vroeger vroeg men de ouders vooral in de klassen, voor de rapportbespreking. Vanuit leefgroepen en paramedici vond men dat

men ook iets te bieden had aan ouders, en op deze wijze is er heel wat veranderd.

door grotere aanwezigheid - grotere vraag naar ondersteun ?

De ouders waren betrokken bij het beleid enerzijds, maar anderzijds veel meer bij hun eigen kind en ze durfden alle vragen stellen die moesten gesteld worden, ofwel rechtstreeks aan de directie of via de m.w. werden ze aan de directie overgebracht, of de ouders stelden ze rechtstreeks aan het basispersoneel. Op deze wijze werden er antwoorden gezocht op de vragen van ouders. Het is een heel nieuwe wijze van werken geworden.

file 47

Priesters en religieuzen, hoe ervaren ?

Ik heb dus mijn thesis gemaakt in Leuven over Carton , priester en stichter van het instituut

Zijn eerste medewerkers waren natuurlijk zusters. Van de traditie uit is Spermalie een instituut geleid door priesters en zusters.

Er waren hele families, er was een hele familie in Ardooie, de familie Verschaeve en een familie in Wielsbeke, de familie Biebuyck, die de eerste medewerkers waren.

Dat was een traditie en is een traditie gebleven in Spermalie tot de 60tiger jaren.

Met het concilie, en dat beantwoorde ook aan een beweging in de samenleving is er heel veel veranderd.

Niet alleen de kledij van de priesters en de religieuzen is veranderd Met het afleggen van hun oude gewaden, om het symbolisch uit te drukken is hun sociale status weggefallen.

De mensen begonnen te zien, en zeker in Spermalie waar religieuzen en priesters dagelijks samenwerkten met lekenpersoneel ,dat in aantal groeide ,verloren die gewijde mensen hun sociale status. Ze werden gezien zoals ze waren met hun mogelijkheden maar ook met hun hebbelikheden.

Ik persoonlijk heb altijd goed kunnen opschieten met die zusters en met de priesters dat was ook een beetje met vallen en opstaan. Op directieniveau was het niet altijd zo eenvoudig, omdat de eerste lekendirecteur met een heel andere visie kwam op kinderen met een handicap, en op zingeving die niet noodzakelijk de godsdienstige zingeving hoefde te zijn. Maar ik heb daar nooit geen verzet tegen gevoeld, men liet mij begaan, waarschijnlijk had men achter de

schermen wel opmerkingen dat dit niet orthodox katholiek was. Men heeft mij toch laten doen, ook bij de oprichting van de pastorale stuurgroep waarvoor ik heb proberen in te zetten. Ik wou de mensen de mogelijkheid geven op hun manier hun religiositeit te beleven in een voorziening voor kinderen en volwassenen met een handicap. Dit is ook met wat weerstand toch een goede zaak geweest. Ik heb persoonlijk ook veel te danken aan individuele priesters en zusters, zowel vanuit de r.v.b. en de directie, zoals zr. Maria en Zr. Denise, als de gewone priotten. Voor zr. Tarcicia heb ik een zeer grote waardering voor, zr. Alice die zich nog altijd inzet voor haar zwakkere medezusters. Maar de kappen zijn afgevallen, en zijn geen nieuwe roepingen bijgekomen, bij de priesters hetzelfde. Er is nog altijd een priesterrefter in Spermalie omdat er nog een priester is die zeer toegewijd zijn werk doet in de nazorg maar die persoon is in het inst. zelf niet meer gekend buiten de vieringen die hij voorgaat.

file 48

balans privé en werk.

Ik ben 40 jaar getrouwd geweest met Spermalie. Dit zijn niet mijn woorden, maar de beleving, Dat zijn de woorden van Greta geweest. Zij zei: je hebt twee partners, enerzijds mij en anderzijds hebt ge die grote organisatie.

Maar toch heb ik enkele hobby's kunnen houden naast mijn werk. Ik heb altijd aan sport blijven doen, en ik heb gezongen in een koor. Maar in Spermalie zong men ook en deed men ook aan sport. Op bemaalde momenten was mijn ontspanning ook in Spermalie gelegen.

Met enkele mensen van de soc. dienst had men een minivoetbal opgericht.

Het was niet eenvoudig om een goede balans te behouden, wat naast het werkrooster niet verrekend was waren de avonden die moesten voorzien worden voor vergaderingen en voor de ouders. Die mensen konden maar s' avonds naar het instituut komen, en daar heb ik ook nogal wat tijd in geïnvesteerd. Ik moest ook aanwezig zijn op die raden van bestuur, en dit was ook s' avonds. Soms waren er ook weekend activiteiten. Zo ging er heel wat gezinstijd naar mijn werk.

We hebben dat proberen op te lossen, door niet te ver van het werk te wonen. De afstand was kort, ik had geen files, en ik kon altijd te voet naar school gaan. Ik kwam zoveel mogelijk op de middag naar huis om te eten Greta en de kinderen waren hier dan ook en we zagen elkaar dan toch op de middag.

Mijn echtgenote had een job in de KHBO. Zij heeft zich daar ook

volledig aan gegeven. Zij was ook gehuwd met twee partners, met mij en met haar werk.

En onze drie dochters zijn goed studerende zelfstandige dochters geweest zodat dit weinig spanningen gaf.

Heeft Spermalie invloed gehad op de invulling van uw leven na Spermalie?

Het eerste wat ik gedaan heb met een paar mensen is een stuurgroep samengesteld voor de senioren?

Er was mij gevraagd of ik dit wou doen, niet specifiek als opdracht, maar het trof mij ook dat er geen vereniging was voor de gepensioneerden. Dat had nog nooit bestaan. Zeer vreemd. Op deze manier kon ik mij zinvol bezighouden voor dementen die ooit in Spermalie gewerkt hadden.

Dan ook nog het vrijwilligerswerk. Ik wist vanuit mijn loopbaan dat de grootste behoefte was in de volwassenenzorg omdat er daar een onderbemanning is. Ik doe daar maar een kleine taak, Ik ga daar wandelen, maar ik vind dit een zeer zinvolle besteding en het is voor hen ook een ondersteuning.

Anderzijds ben ik ook nog altijd bezig met de geschiedenis van het cultureel erfgoed van Spermalie, maar ook van Joe English als kunstenaar. Maar dit is iets dat ik meegekregen heb omdat ik in contact ben gekomen met een historische bibliotheek, en dit is mijn historische interesse altijd blijven opwekken.

En een eigenaardige wijze van invloed, Ik heb nooit de kans gehad om een eigen huis te bouwen, maar nu doe ik dat, nu is de tijd vrijgekomen. Je kunt het zien van hier uit.

file 49

anekdotes en herinneringen aan Spermalie

Ik heb een drietal zaken die ik zou willen naar voor brengen.

Een eerste gebeuren is een lang gebeuren geweest, nl. de feestviering van het jubeljaar naar aanleiding van 150 jaar Spermalie in 1986-75.

Dit is voor mij en voor Spermalie een bloeiperiode geweest. De reorganisatie was opgestart in 72-73, was al een 15-tal jaar bezig en het draaide zeer goed.

dit is uitgekomen in die feestviering, die bestond erin om enerzijds te kijken naar het verleden met de tentoonstelling in 86, over 800 jaar Spermalie die een zeer interessante en ook wetenschappelijke gefundeerde tentoonstelling was waarover een mooi boek werd

gepubliceerd.

De afsluiting van dit jaar was een congres over de problematiek van de doofblinden, een Europees Congres waar veel lobbywerk voor gedaan werd om dat congres voor te bereiden moesten op studiereis gaan naar Frankrijk, Duitsland en Engeland. We moesten de mensen warm maken om in Brugge dat Europees congres te houden.

Die feestviering heeft Spermalie op de kaart van de hedendaagse geschiedenis geplaatst, enerzijds in de stad en in de provincie, anderzijds op Europees niveau met dat doofblinden congres, want het ging niet alleen over doofblinden maar ook over technologische ontwikkelingen voor auditief en visueel gehandicapten.

Dat is een herinnering waaraan ik het geluk gehad heb om goed te kunnen meewerken, maar die voor het instituut heel belangrijk is geweest.

Een tweede goede herinnering zijn de vele tientallen, honderden gesprekken die ik heb gehad met collega's, o.a. met de maatsch werkers over hun ervaringen bij de gezinnen, met veel vreugdemomenten ook, een van de belangrijkste momenten in dat gebeuren vind ik persoonlijk de doctoraatsverdediging van M.D. in Leuven.

Daarmee werd Spermalie niet alleen in het sociaal landschap geplaatst maar werd Spermalie ook aanwezig op het universitair niveau.

Dit is ook een van mijn doelstellingen geweest om de mensen aan de universiteit te interesseren voor wat aan de basis leeft in de voorzieningen voor kinderen met een handicap, en Marleen heeft 10 jaar van haar leven daaraan gewijd.

Dit is een positieve herinnering, een andere positieve herinnering waren de kerstfeestjes binnen de leefgroep, met viering, en kerstboompluk en gezelschapspelletjes waar ik samen met blinde of dove jongeren kon mee feestvieren. Dit zijn twee uitersten enerzijds een universiteit feest en daarnaast bij de gasten zelf jongeren.

Zijn er kinderen of jongeren die speciaal zijn bijgebleven?

Vooraf bij overlijdens, zoals vandaag de viering voor A. Ik besepte plots dat dat verdichtingsmomenten zijn iedereen rondom een jongere samenkomt en ook zichzelf toont zoals hij is in zijn emoties. Ik heb veel overlijdens meegemaakt van priesters, zusters van medewerkers van ouders zelf maar ook van bewoners van kinderen. Voor mij is dit een zeer ingrijpende diepe ervaring geweest. Vanmorgen zei er ook iemand;

" die kinderen worden ook eens stuk van jezelf" en dat is ook zo. Die leven verder in jezelf, en dat geeft ook zin aan je persoonlijk leven.

Herinnering aan jongeren binnen de voorziening ?

Binnen de voorziening heb ik de meest beklijvende herinnering aan de moeilijkste gasten. Ik herinner mij nog een meisje, en zij vocht op een vrijdag tegen de opvoeders en ook tegen mij omdat zij niet naar huis wou. Zij wou per sé in het instituut blijven. Een auditief gehandicapt meisje met gedragsmoeilijkheden en beperkte mogelijkheden. Maar dat is iets

Ook de communicatie met doofblinden kinderen dat is zeer ingrijpend omdat je weet dat je door een goede responsabiliteit bij die kinderen, want dit is een kernbegrip, die kinderen tot ontwikkeling kunt brengen, op voorwaarde dat er voldoende omkadering is natuurlijk.

Ik ben ook blij dat ik heb kunnen meewerken aan het oprichten van een belangenvereniging voor doofblinden omdat ik zelf aan de lijve ondervonden heb hoe belangrijk het is dat ook die kinderen een stem hebben in onze samenleving. De belangenvereniging Anna Temmerman VZW

Herinnering aan collega's ?

Mijn dichtste collega's ware de orthopedagogen geweest, ik ga geen namen noemen, de medicus, de maatsch. werkers, waarvoor ik altijd een boontje heb gehad. mijn partner Luc Desmet om één naam te noemen, waarmee ik toch van 77 tot 2004 samen directeur ben geweest van die organisatie die we hebben kunnen op basis van een traditie hebben kunnen ontwikkelen.

file 50

Spermalie vandaag ? kent u S. bog

Wel ik ken Spermalie omdat ik er niet ver vanaf woon. Ik doe ook nog vrijwilligerswerk, ik werk ook mee aan de stuurgroep voor senioren, waarvoor contacten zijn met de huidige directies en de huidige ontwikkeling . Voor de senioren stellen we de nieuwsbrief op waarin we het nieuws uit Spermalie kenbaar maken.

Ik heb wel het gevoel dat ik voldoende contact heb met S. Ik krijg ook voldoende kansen. Ons project over de mondelinge geschiedenis van S. wordt aandachtig bekeken door het instituut en zal ook geïntegreerd worden in de feestviering. De senioren zijn partner geworden in het netwerk van het instituut. Het zou kunnen dat andere mensen die al

langer gepensioneerd zijn minder dat gevoel hebben, maar ik persoonlijk denk dat dit zeer positief is voor de toekomst.

Hoe kijk je vandaag , nieuwste evolutie?

Ik heb mezelf moeten tegenhouden om een analyse te maken in het kader van de kwaliteitszorg van de huidige ontwikkeling en tendensen. De sterke kant is natuurlijk dat Spermalie handicap specifiek blijft. Een andere sterkte is de schaalvergroting door het samenwerkingsverband met het Anker.

Daar schuilt ook een zwakheid in, financieel en administratief. Voor de medewerkers is het een verhoging van de kansen maar ik vrees dat de betrokkenheid van de medewerkers in het beleid, waarvoor we gestreefd hebben vanaf de jaren 70, dat dat nu veel minder kan omdat de organisatie veel complexer en omvattender is geworden.

Ik hoop dat er genoeg voeling blijft tussen de top en de basis opdat dit op een zo democratische manier zou kunnen blijvenverlopen.

Wat ik ook als een bedreiging zie, maar het is ook een uitdaging ,dat is de automatisering van de communicatie . Het verloopt minder via gesprek en vergadering, maar via internet. Ik vrees dat er daardoor ook menselijk contact aan verloren gaat en ik wil hier speciaal een lans breken, om niet toe te geven aan de tendens zoals in Wikipedia om alles te laten afhangen van kennis die zagezegd op internet staat, maar voor het in stand houden van de bibliotheek en het documentatiecentrum en zeker om het archief over de geschiedenis van het instituut op een goede manier toegankelijk te maken. zodanig, dat men goed de toekomst kan uitbouwen. Men kan maar bouwen aan een toekomst, innoveren als men ook conservatief is, en bewaard wat het verleden voortgebracht heeft.

Is de bib belangrijk?

Ja, maar dan en moderne bib. waar je elkaar kunt ontmoeten, waar er ook zaken niet alleen in boekvorm aanwezig zijn maar ook raadpleging per computer mogelijk is en dat daarvoor voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig zou kunnen zijn.

Heb je meegewerkt aan het tot stand komen van de bib. ?

Dat was een van de zaken waar ik voor ik gewerkt heb zoals het tijdschrift " Spermalie echo "dat spijtig genoeg teloor is gegaan aan de automatisering.

Er werd goed aan meegewerkt door verschillende medewerkers om bijdragen te leveren, er het was een goede communicatie naar ouders, maar het vroeg een zeer grote inspanning.

Bedankt voor uw bijdrage.